

دانشگاه علامه طباطبائی

دانشکده ادبیات فارسی و زبان‌های خارجی

گروه زبان‌شناسی و آموزش زبان فارسی به غیرفارسی‌زبانان

پایان‌نامه جهت اخذ درجه کارشناسی ارشد

رشته آموزش زبان فارسی به غیرفارسی‌زبانان

موضوع:

بررسی تأثیر جنسیت، سطح تسلط زبانی و مدت اقامت

بر تولید کنش‌های گفتاری فارسی‌آموزان

استاد راهنما:

دکتر مجتبی منشی‌زاده

استاد مشاور:

دکتر سیدضیاءالدین تاج‌الدین

نگارنده:

هدیه یزدان‌پناه

زمستان ۸۶

پنام خدا

ثمرهٔ این دسترنج را به پدر و مادر،
و همه عزیزانم تقدیم می‌کنم.

خدای مهربان را سپاس می‌گوییم که تقدیرم را اینگونه نوشت که از محضر اساتیدی بزرگوار و اندیشمند، در حد بضاعت، بهره ببرم. همچنین، مراتب سپاس و قدردانی عمیق خود را از آقایان دکتر مجتبی منشی‌زاده و دکتر سید ضیاء الدین تاج الدین اعلام می‌دارم. مطمئناً اگر انتقادهای سازنده و دلگرمی‌ها و صبوری‌های ایشان نبود، هرگز راه به جایی نمی‌بردم. در برابر این همه لطف و محبت‌هایشان فقط می‌توانم آرزو کنم که خداوند وجود پربرکتشان را از هرگونه آسیب و گزند حفظ نماید و اندیشهٔ پر بارشان را هر لحظه متعالی‌تر سازد.

آمین

فرم گردآوری اطلاعات پایان نامه ها کتابخانه مرکزی دانشگاه علامه طباطبائی

عنوان: بررسی تأثیر جنسیت، سطح تسلط زبانی و مدت اقامت بر تولید کنش های گفتاری فارسی آموزان	
نویسنده / محقق: هدیه یزدان پناه	
مترجم:	
استاد راهنما: دکتر مجتبی منشی زاده	استاد مشاور / استاد داور: دکتر سید ضیاء الدین تاج الدین دکتر گلناز مدرسی قوامی
کتابنامه: دارد	واژه نامه: دارد
نوع پایان نامه: ☐ بنیادی ☐ توسعه ای ☒ کاربردی	
مقطع تحصیلی: کارشناسی ارشد	سال تحصیلی: ۸۵ - ۱۳۸۶
محل تحصیل: تهران	نام دانشگاه: علامه طباطبائی
تعداد صفحات:	دانشکده: ادبیات فارسی و زبان های خارجی
گروه آموزشی: زبان شناسی و آموزش زبان فارسی به غیر فارسی زبانان	
کلید واژه ها به زبان فارسی: کاربرد شناسی / کاربردشناسی بینا زبانی / کنش های گفتاری / توانش کاربرد شناسی	
کلید واژه ها به زبان انگلیسی: Pragmatics / Interlanguage pragmatics / Speech acts / Pragmatic Competence	

چکیده

الف. موضوع و طرح مسئله:

بررسی تأثیر جنسیت، سطح تسلط زبانی و مدت اقامت بر تولید کنش های گفتاری فارسی آموزان. هدف از نگارش این پایان نامه بررسی میزان فراگیری توانش کاربردشناسی زبان فارسی است و اینکه آیا هر یک از عوامل فوق الذکر تأثیر مثبتی بر فراگیری دارند تا بتوان با اتکا به نتایج حاصل از آن مطالب درسی مناسب تری برای زبان آموزان تهیه کرد.

ب. مبانی نظری شامل مرور مختصری از منابع چارچوب نظری و پژوهش ها و فرضیه ها:

در این تحقیق توانش کاربردشناسی فارسی آموزان از زوایه کنش های گفتاری مورد بررسی قرار گرفته و کلیه مباحث مربوط به کنش های گفتاری و کاربردشناسی و نحوه فراگیری آن و همچنین عوامل موثر بر یادگیری توانش کاربردشناسی تعریف شده است.

پ. روش تحقیق شامل تعریف مفاهیم، روش تحقیق، جامعه مورد تحقیق، نمونه گیری و روش های نمونه گیری، ابزار اندازه گیری، نحوه اجرای آن، شیوه گردآوری و تجزیه تحلیل داده ها:

تولید سه کنش گفتاری «درخواست»، «پیشنهاد» و «ردپیشنهاد» تحت تأثیر سه عامل جنسیت، سطح تسلط زبانی و مدت اقامت، مدنظر بوده است. از فارسی آموزان مذکر و مونث سه سطح تسلط زبانی (۳۱ نفر سطح مبتدی، ۳۵ نفر سطح متوسط و ۶۵ نفر سطح پیشرفته)، که به طور تصادفی انتخاب شده بودند، خواسته شد پرسشنامه ای مشتمل بر موقعیت برای تولید کنش های گفتاری (به غیر از قسمت تکمیل اطلاعات فردی) را کامل کنند. در واقع، با استفاده از این نوع پرسشنامه، زبان آموزان ترغیب به تولید زبان شدند و میزان تسلط آنها بر جنبه های خاص کاربرد زبان فارسی سنجیده شد. داده های حاصل از آزمون هم از لحاظ کمی و هم از لحاظ کیفی تحلیل شد.

ت. یافته های تحقیق:

یافته ها نشان می دهد که هر یک از این سه عامل (جنسیت، سطح تسلط زبانی و مدت اقامت) به نوعی بر تولید مناسب تر یک یا دو کنش از سه کنش گفتاری مدنظر تأثیر داشته اند و سطح زبانی پیشرفته عامل موثر در تولید کنش های گفتاری غیرصریح به شمار می رود.

ث. نتیجه گیری و پیشنهاد:

دوره اقامت بیشتر از شش ماه و همچنین جنسیت مؤنث بر تولید مناسب کنش های گفتاری «پیشنهاد» و «ردپیشنهاد» تأثیر مثبت دارند. سطح زبانی پیشرفته هم عامل موثری در تولید مناسب هر سه کنش گفتاری است.

تعامل دو عامل جنسیت و مدت اقامت بر تولید مناسب کنش گفتاری «ردپیشنهاد» تأثیر مثبت داشته است.

زمینه های تحقیقی پیشنهادی عبارتند از:

- ۱- کشف الگوهای ساختاری کنش های گفتاری زبان فارسی
- ۲- کشف روال های کاربردی زبان فارسی (عبارات کلیشه ای که با کنش های گفتاری مختلف همراه می شود).
- ۳- کشف و طبقه بندی انواع راهبردهای غیر صریح کنش های گفتاری در زبان فارسی.
- ۴- توصیف دقیق معنای پیچیده در بافت به موقعیت های دوستانه، نیمه رسمی و رسمی به منظور تفهیم نحوه کاربرد زبان.
- ۵- مقایسه آموزش مستقیم و غیرمستقیم توانش کاربردشناسی بر تولید کنش های گفتاری.
- ۶- تهیه الگوی تدریس براساس درجه سختی کنش های گفتاری.
- ۷- کشف نقش های کاربردی هر یک از کنش های گفتاری در زبان فارسی و برنامه ریزی درسی برای آموزش آنها.

صحت اطلاعات مندرج در این فرم بر اساس محتوای پایان نامه و ضوابط مندرج در فرم را گواهی می نمایم.

نام استاد راهنما:

سمت علمی:

نام دانشکده:

رئیس کتابخانه:

فهرست مطالب

۱	فصل اول: مقدمه
۲	۱-۱- مقدمه
۴	۲-۱- شالوده نظری
۵	۳-۱- بیان مسئله
۶	۴-۱- پیش فرض تحقیق
۸	۵-۱- اهمیت تحقیق
۸	۶-۱- پرسش های تحقیق
۹	۷-۱- بیان فرضیه
۱۱	۸-۱- واژه های اصلی تحقیق
۱۲	فصل دوم: چارچوب نظری و پیشینه تحقیق
۱۳	۱-۲- مقدمه
۱۳	۲-۲- کنش های گفتاری: از فلسفه تا آموزش زبان
۱۶	۲-۲-۱- طبقه بندی کنش های گفتاری
۲۱	۲-۲-۲- نظریه ادب
۲۲	۲-۲-۲-۱- نظریه حفظ حرمت
۲۳	۲-۲-۳- اهمیت کنش های گفتاری در یادگیری زبان دوم
۲۴	۳-۲- کاربردشناسی بنیابانی
۲۵	۱-۳-۲- کاربرد شناسی
۲۷	۲-۱-۳-۲- توانش ارتباطی
۳۰	۳-۱-۳-۲- توانش کاربردشناختی
۳۰	۲-۳-۲- فراگیری توانش کاربردشناختی زبان دوم
۳۱	۱-۲-۳-۲- تعدیل های درونی
۳۲	۱-۱-۲-۳-۲- تنزل دهنده های واژگانی و گروهی

۳۲	عوامل تاثیرگذار بر یادگیری توانش کاربردشناسی
۳۳	سطح زبانی
۳۵	مدت اقامت
۳۶	تفاوت های فردی
۳۷	جنسیت
۳۸	مروری بر پژوهش های پیشین
۳۸	مطالعات محققان غیر ایرانی
۵۱	مطالعات محققان ایرانی
۵۷	فصل سوم: روش تحقیق
۵۸	مقدمه
۵۸	شرکت کنندگان در آزمون
۵۹	جنسیت
۶۰	مدت اقامت در ایران
۶۱	سطح زبانی
۶۲	ابزار تحقیق
۶۲	معیارها
۶۳	آزمون تکمیل گفتمان (DCT)
۶۳	آزمون تولید باز
۶۴	توصیف موقعیت ها
۶۵	موقعیت های آزمون تکمیل گفتمان
۶۷	موقعیت های آزمون تولید باز
۶۹	کنش های گفتاری مورد بررسی
۶۹	درخواست
۷۰	پیشنهاد
۷۱	رد پیشنهاد

۷۲.....	۳-۴- نحوه گردآوری داده ها
۷۲.....	۳-۴-۱- تصحیح آزمون
۷۳.....	۳-۴-۱- موضوعات رمزگذاری تغییرهای درونی
۷۴.....	۳-۴-۲- موضوعات رمزگذاری تنزل دهنده های واژگانی و گروهی
۷۴.....	۳-۵- تحلیل داده ها
۷۷.....	فصل چهارم: تحلیل داده ها
۷۸.....	۴-۱- مقدمه
۷۹.....	۴-۲- تحلیل کمی
۷۹.....	۴-۲-۱- آمار استنباطی
۱۰۰.....	۴-۲- تحلیل کیفی
۱۱۲.....	فصل پنجم: یافته های تحقیق
۱۱۳.....	۵-۱- مقدمه
۱۱۳.....	۵-۲- خلاصه های از فصلهای قبل
۱۱۴.....	۵-۳- ارزیابی فرضیه ها
۱۱۵.....	۵-۴- نتیجه گیری
۱۱۶.....	۵-۵- پیشنهاداتی برای تحقیقات آتی
۱۱۷.....	کتابنامه
۱۱۸.....	منابع فارسی
۱۱۹.....	منابع انگلیسی
۱۳۰.....	پیوست ها
۱۳۱.....	پیوست ۱ - نمونه پرسشنامه
۱۳۵.....	پیوست ۲- راهبردهای تعریف شده توسط تعدیل درونی برای کنش های گفتاری «درخواست»، «پیشنهاد» و «ردپیشنهاد»
	پیوست ۳- موضوعات رمز گذاری تنزل دهنده های واژگانی و گروهی کنش های گفتاری درخواست، پیشنهاد و رد پیشنهاد
۱۳۸.....	
۱۴۱.....	واژه نامه
۱۴۲.....	واژه نامه فارسی
۱۴۷.....	واژه نامه انگلیسی

فهرست جدول ها و شکلها

شماره جدول	صفحه
جدول ۱-۳: فراوانی، درصد و درصد تراکمی گروه نمونه بر حسب جنسیت.....	۵۹
جدول ۲-۳: فراوانی درصد و درصد تراکمی گروه نمونه بر حسب مدت اقامت.....	۶۰
جدول ۳-۳: فراوانی درصد و درصد تراکمی گروه نمونه بر حسب سطح زبانی.....	۶۱
جدول ۳-۴: ابزار جمع آوری داده و نحوه فراخوانی.....	۶۳
جدول ۱-۴: میانگین و انحراف معیار افراد گروه نمونه در سه نوع کنش گفتاری بر حسب مدت اقامت.....	۸۰
جدول ۲-۴: آزمون t، درجه آزادی و سطح معناداری اقامت بر سه نوع کنش گفتاری از طریق آزمون t مستقل.....	۸۰
جدول ۳-۴: میانگین و انحراف استاندارد گروه نمونه در سه نوع کنش گفتاری بر حسب جنسیت.....	۸۲
جدول ۴-۴: آزمون t، درجه آزادی و سطح معناداری جنسیت بر سه نوع کنش گفتاری از طریق آزمون t مستقل.....	۸۳
جدول ۵-۴: میانگین، انحراف معیار و خطای معیار افراد در هر یک از سه سطح زبانی در کنش گفتاری «پیشنهاد».....	۸۵
جدول ۶-۴: مجموع مجذور، درجه آزادی، میانین مجذورات و معناداری کنش گفتاری «پیشنهاد» بر حسب سطح زبانی.....	۸۵
جدول ۷-۴: میانگین تفاوت خطای معیار و معناداری گروهها در کنش گفتاری «پیشنهاد» از طریق آزمون مقایسه چندگانه.....	۸۶
جدول ۸-۴: میانگین و انحراف معیار و خطای معیار افراد در هر یک از سه سطح تسلط زبانی در کنش گفتاری «رد پیشنهاد».....	۸۷
جدول ۹-۴: مجموع مجذور، درجه آزادی، میانگین مجذورات و معناداری کنش گفتاری «رد پیشنهاد» بر حسب سطح زبانی از طریق آزمون تحلیل پراکنش.....	۸۷
جدول ۱۰-۴: میانگین و انحراف معیار و خطای معیار افراد هر یک از سه سطح زبانی در کنش گفتاری «درخواست».....	۸۸
جدول ۱۱-۴: مجموع مجذور، درجه آزادی، میانگین مجذورات و معناداری کنش گفتاری «درخواست» بر حسب سطح زبانی از طریق آزمون تحلیل پراکنش.....	۸۸
جدول ۱۲-۴: میانگین تفاوت، خطای معیار و معناداری گروهها بر کنش گفتاری «درخواست» از طریق آزمون مقایسه چندگانه.....	۸۹
جدول ۱۳-۴: میانگین و انحراف معیار افراد با سه سطح زبانی در نوع کنش گفتاری «پیشنهاد».....	۹۱
جدول ۱۴-۴: مجموع مجذورات، درجه آزادی، میانگین مجذورات، فراوانی طبقات و معناداری اثر تعامل میان سه متغیر و کنش گفتاری «پیشنهاد» از طریق آزمون اثرات تعامل بین متغیرها.....	۹۲
جدول ۱۵-۴: میانگین و انحراف معیار افراد با سه سطح زبانی در نوع کنش گفتاری «رد پیشنهاد».....	۹۴
جدول ۱۶-۴: مجموع مجذورات، درجه آزادی، میانگین مجذورات، فراوانی طبقات و معناداری اثر تعامل میان سه متغیر و کنش گفتاری «رد پیشنهاد» از طریق آزمون اثرات تعامل بین متغیرها.....	۹۵
جدول ۱۷-۴: میانگین خطای معیار و معناداری بین دو گروه در کنش گفتاری «رد پیشنهاد» از طریق آزمون روند مقایسه چندگانه (شفه).....	۹۶
جدول ۱۸-۴: میانگین و انحراف معیار افراد با سه سطح زبانی در نوع کنش گفتاری «درخواست».....	۹۸

- جدول ۴-۱۹: مجموع مجذورات، درجه آزادی، میانگین مجذورات، فراوانی طبقات و معناداری اثر تعامل میان سه متغیر و کنش گفتاری «درخواست»
براساس آزمون اثرات تعامل بین متغیرها.....۹۹
- جدول ۴-۲۰: فراوانی راهبرد غیرصریح همراه با تنزل دهنده‌های واژگانی و گروهی در موقعیت های «درخواست».....۱۰۲
- جدول ۴-۲۱: فراوانی راهبرد غیرصریح همراه با تنزل دهنده‌های واژگانی و گروهی در موقعیت های «پیشنهاد».....۱۰۵
- جدول ۴-۲۲: فراوانی راهبرد غیرصریح همراه با تنزل دهنده‌های واژگانی و گروهی در موقعیت های «ردپیشنهاد».....۱۰۸

شماره شکل

صفحه

شکل ۱-۳: توزیع درصدی گروه نمونه آماری برحسب جنسیت ۵۹

شکل ۲-۳: توزیع درصد گروه نمونه آماری برحسب مدت اقامت ۶۰

شکل ۳-۳: توزیع درصد گروه نمونه آماری برحسب سطح زبانی ۶۱

This document was created with Win2PDF available at <http://www.daneprairie.com>.
The unregistered version of Win2PDF is for evaluation or non-commercial use only.

فصل اول :

مقدمه

تمامی انسان‌ها در زندگی روزمره خود بخشی از اوقات خود را به سخن گفتن اختصاص می‌دهند و هر گفته‌ای برای رسیدن به هدفی ادا می‌شود. به عقیده سرل^۱ (۱۹۶۹) سخن گفتن به هر زبانی در واقع استفاده از نوعی رفتار قاعده بنیاد بسیار پیچیده است. بیان یک تکواژ، واژه یا جمله عملی بیانی^۲ است. اعمالی چون بیان کردن، پرسیدن، امر کردن و قول دادن کنش‌های منظوری^۳ هستند. اعمالی که ساختمانند هستند و اسمی دارند. اینها کاری هستند که گوینده با بیانشان انجام می‌دهد. کنش‌های منظوری بر اعمال، افکار و اعتقادات مخاطب تاثیر می‌گذارند و از این رو آنها را کنش‌های تأثیری^۴ می‌خوانند. آگاهی از این که کدام کنش گفتاری برای چه منظوری به کار گرفته می‌شود در برقراری ارتباط از اهمیت حیاتی برخوردار است.

جمله‌های زبان اغلب حالت یا وضعیتی را بیان می‌کنند. دو فیلسوف به نام‌های جان آستین^۵ و جال سرل بر مبنای این واقعیت که زبان تنها برای توصیف جهان به کار نمی‌رود، بلکه می‌توان بعضی اعمال را هم با بیان برخی گفته‌ها انجام داد نظریه کنش‌های گفتاری^۶ را مطرح ساخته‌اند. پس از پیدایش این نظریه، حوزه کاربردشناسی^۷ پا به عرصه ظهور گذاشت. توجه کاربردشناسی به معنی، بافت، و انتقال گفته‌های ساختمانند معطوف

¹ John Searle

² locutionary

³ illocutionary

⁴ perlocutionary

⁵ John Austin

⁶ speech act theory

⁷ pragmatics

است. معنی ارتباطی هر گفته‌ای از تجربیات انسان و معنای تحت الفظی گفته‌ها تشکیل می‌شود. این فرضیات، اساس استنباط‌های بسیار دقیق در باره معنی مورد نظر هر گویشور را تشکیل می‌دهد.

کاربردشناسی در حوزه زبان شناسی کاربردی^۱ (یعنی یادگیری زبان دوم) نقش موثری دارد. علی‌رغم وجود جهانی‌ها^۲ زبان‌ها از نظر ساختار و کاربرد تفاوت‌های بسیاری دارند. اگر چه کاربرد زبان هم براساس جهانی‌ها صورت می‌گیرد (مثل نوبت‌گیری در صحبت)، در نقطه تلاقی فرهنگ‌ها تضادهایی بروز می‌کند. به عنوان مثال، لوینسون^۳ (۱۹۸۳) می‌گوید که گویشوران زبان آلمانی در مقایسه با زبان انگلیسی، هنگام درخواست کردن یا شکایت کردن، صریح‌تر و کم‌ادب‌تر به نظر می‌رسند. بنابراین نظام کاربردشناسی مقابله‌ای مورد نیاز است تا زبان آموزان را از تفاوت‌های تضمن^۴، پیش فرض^۵، نیروی غیر بیانی^۶ و کاربردهای محاوره‌ای زبان هدف با زبان مادریشان آگاه سازد.

اما زبان آموزان از کاربرد زبان چه می‌دانند؟ از نظر بارون^۷ (۲۰۰۳)، نتایج تحقیقات انجام شده حاکی از این است که در کلاس‌های آموزش زبان، به جنبه‌های کاربردی زبان توجهی نمی‌شود. دلایل این امر عبارتند از: ۱- توصیف دقیقی از کاربردشناسی زبان‌های مختلف وجود ندارد، ۲- آموزش جنبه‌های خاص توانش کاربردشناختی^۸ کاری دشوار است و ۳- بررسی‌های آموزش توانش کاربردشناختی زبان دوم پدیده‌ای نوظهور است و

¹ applied linguistics

² universals

³ Levinson

⁴ implicature

⁵ presupposition

⁶ illocutionary force

⁷ Barron

⁸ pragmatic competence

هنوز نتیجه قابل اتکایی بدست نداده است (مقایسه شود با کسپر، ۲۰۰۰، تاتیاما^۱ و دیگران، ۱۹۹۷). وی در این مورد معتقد است که زبان آموزان برای جبران کاستی‌های عدم آموزش کاربردشناختی، به فراگیری توانش کاربردشناختی زبان دوم در جامعه زبان هدف^۲ روی می‌آورند و با دسترسی مستقیم به کاربردشناسی واقعی زبان در موقعیت‌های مختلف، از شانس یادگیری توانش کاربردشناختی به بهترین وجه برخوردار می‌شوند.

تحقیق حاضر در نظر دارد که این ادعا را مورد بررسی قرار داده و رابطه احتمالی سه عامل جنسیت، سطح تسلط زبانی و مدت اقامت را بر کاربرد توانش کاربردشناختی توسط زبان آموزان زبان فارسی، کشف کند و میزان تاثیر این رابطه را بر نحوه کاربرد کنش‌های گفتاری بسنجد.

۱-۲- شالوده نظری

بررسی توانش کاربردشناختی زبان آموزان در چارچوب کاربردشناسی بین‌زبانی^۳ محقق می‌شود. مفهوم کاربردشناسی بین‌زبانی به تعبیر کسپر و رز^۴ (۱۹۹۹) عبارت است از: مطالعه کاربرد و فراگیری دانش کاربردشناسی زبان دوم به وسیله غیربومیان^۵ زبان. بنابراین کاربردشناسی بین‌زبانی دو مقوله کاربردشناسی و فراگیری توانش کاربردشناسی زبان دوم را در بر می‌گیرد که در فصل دوم به تفصیل به آنها پرداخته خواهد شد.

در تحقیقی که پیش روست، ارزیابی توانش کاربردشناسی از مجرای کنش‌های گفتاری

¹ Tateyama

² زبان هدف هم به معنی زبان خارجی Foreign Language و هم به معنی زبان دوم Second Language می‌باشد.

³ interlanguage pragmatics (ILP)

⁴ Rose

⁵ nonnative

انجام می‌شود و توجه آن به تولید کنش های گفتاری «درخواست»^۱، «پیشنهاد»^۲، و «ردپیشنهاد»^۳ معطوف است.

۱-۳- بیان مسئله

در هر جامعه زبانی نمونه های مختلفی از عدم درک کاربردشناسی و در نتیجه سوء تعبیر به چشم می‌خورد. وقتی افرادی برخاسته از فرهنگ‌های متفاوت در یک جامعه زبانی واحد با یکدیگر تعامل داشته باشند، نمونه های مختلفی از عدم درک کاربردشناسی و در نتیجه سوء تعبیر نمود پیدا می‌کند (مثل صورت های مختلف «بی ادبی»). اگر زبان آموزان از توانش کاربردشناختی کافی برخوردار نباشند، امر ارتباط به درستی تحقق نمی‌یابد. به همین دلیل است که همواره رخداد سوء تعبیر در تعامل گویشور - زبان آموز به مراتب بیشتر از تعامل گویشور - گویشور است.

عواملی که نگارنده را به سمت انجام این تحقیق سوق داده اند عبارتند از موارد ذیل :

۱- بدون شک یکی از پی‌آمدهای مهم یادگیری زبان در جامعه زبان هدف، دستیابی به سطح پیشرفته زبانی است. با وجود این، نمونه های زیادی از عدم موفقیت زبان آموزان در هنگام برقراری ارتباط به زبان دوم مشاهده می‌شود. این عدم موفقیت در سطوح مختلف تسلط زبانی به چشم می‌خورد. آیا سطح زبانی پیشرفته نباید یک عامل موثر در تولید کنش‌های گفتاری مناسب باشد؟

¹ request

² offer

³ refusal of offer

۲- راهبردهای محاوره^۱ و جنبه های کلی رفتارهای زبانی، نماد وظیفه و نقش های مربوط به جنسیت در اجتماعات فرهنگی و زبانی مختلف هستند و در انجام بهینه تعاملات اجتماعی نقش به سزایی دارند. برنامه ریزی درسی مناسب برای رسیدن به هنجارهای زبانی زبان هدف در گرو توجه به تنوعات ناحیه ای، طبقات اجتماعی و سنی است. اما متأسفانه، تاکنون این امر مهم نادیده گرفته شده و مطالعات بسیار اندکی در مورد تاثیر تفاوت های جنسیتی در یادگیری زبان هدف انجام شده است. آیا متغیر جنسیت عامل تاثیر گذاری در یادگیری توانش کاربردشناسی به شمار می رود؟

۳- عده ای معتقدند که دستیابی به توانش کاربردشناسی جامعه زبان هدف تنها از طریق اقامت در بافت فرهنگی - اجتماعی همان جامعه میسر است و به زبان آموز این امکان را می دهد که با اعتماد به نفس در فعالیت های اجتماعی جامعه زبان هدف شرکت کند. آیا میزان اقامت زبان آموزان الزاماً با تسلط آنها بر توانش کاربردشناسی رابطه دارد؟ یا این که قرار گرفتن در معرض آداب و رسوم جامعه زبان هدف کمکی به پیشرفت توانش کاربردی نکرده و در پی سرخوردگی روحی - روانی، پسرفت را به دنبال خواهد داشت؟

۱-۴- پیش فرض تحقیق

طبق نظریه چستن^۲ (۱۹۹۲ [1378])، الگوها، ساختارها، رفتارها و کاربردهای زبان های مختلف، متفاوت است. اگر این گونه نبود، یادگیری زبان جدید چیزی به جز یادگیری واژه های تازه نبود. اما، اگر چه تفاوت های غیر قابل انکاری میان زبان ها وجود دارد،

¹ strategies of speaking

² Chastain

زبان‌شناسان برخی خصوصیات مشترک زبان‌ها را تحت عنوان «جهانی‌ها» تعریف کرده‌اند. یکی از جهانی‌هایی که پیش فرض تحقیق حاضر است، در رابطه با کنش‌های گفتاری است: گویشوران می‌توانند از زبان برای انجام هر یک از انواع کنش‌های گفتاری استفاده کنند. آنها می‌توانند اظهار، تقاضا، پرسش و پرخاش کنند. همچنین گویشوران می‌توانند انواع دیگر کنش‌های گفتاری مثل تهدید، تعهد، رضایت و سوگواری را هم به کار ببرند.

بارون (۲۰۰۳) مقوله‌های دیگری را هم تحت عنوان جهانی‌ها ذکر کرده است و معتقد است که این مقوله‌ها به این دلیل که ریشه در زبان مادری زبان‌آموز دارند، فرآیند یادگیری توانش کاربردشناختی را تسهیل می‌کنند. این مقوله‌ها عبارتند از قابلیت استنباط و درک کنش‌های گفتاری غیرصریح (مقایسه شود با بلوم کولکا^۱، ۱۹۸۹ و ۱۹۹۱)، استفاده از روال‌های کاربردی^۲ (مقایسه شود با کولماس^۳ ۱۹۸۱)، قابلیت ایجاد تغییر در درک زبان براساس نشانه‌های بافتی (مقایسه شود با براون^۴ و لوینسون ۱۹۷۸)، مقوله‌های پایه‌ای کنش‌های گفتاری، تعدیل‌های درونی و بیرونی^۵ (تنزل دهنده‌های واژگانی و گروهی^۶، تنزل دهنده‌های نحوی^۷، ارتقادهنده‌ها^۸) و همچنین درک انواع راهبردهای کنش‌های گفتاری، مثل معذرت خواهی و درخواست.

در تحقیق حاضر کنش‌های گفتاری تولید شده توسط فارسی‌آموزان از لحاظ نوع تنزل دهنده‌های واژگانی و گروهی، یکی از انواع تعدیل‌های درونی، مورد بررسی قرار می‌گیرند.

¹ Blum-Kulka

² pragmatic routines

³ Coulmas

⁴ Brown

⁵ internal & external modifications

⁶ Lexical & Phrasal Downgraders (L & PD)

⁷ syntactical downgraders

⁸ upgraders